

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 18.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Bez lásky nie sme ničím (z myšlienok pápeža Františka)

„Poznanie nadúva, kým láska buduje“. Svätý Pavol adresuje tieto slová bratom a sestrám z kresťanského spoločenstva v Korinte, ktoré je bohaté na mnohé charizmy. Apoštol vo svojich listoch im často odporúča, aby budovali spoločenstvo v láske.

Možno by si niekto mohol myslieť, že je to naivné tvrdenie, ale ak sa nad tým zamyslíme, nie je to tak. V skutočnosti neexistuje dobré dielo, za ktorým by nestáli možno geniálni, silní, bohatí, tvoriví ľudia, no predsa sú to vždy krehké ženy a muži, ako sme my, pre ktorých bez lásky niet života, niet podnetu, niet dôvodu konať, niet sily budovať.

Drahí bratia a sestry, ak na tomto svete existuje a pretrváva niečo dobré, je

to len preto, že v nekonečných a rozmanitých okolnostiach zvíťazila láska nad nenávisťou, solidarita nad ľahostajnosťou, štedrosť nad sebeckom.

To, čo vidíme, je teda znamenie a za každým dielom, ktoré máme pred sebou, sa skrýva mnoho príbehov lásky, ktoré treba objaviť: o mužoch a ženách zjednotených navzájom v spoločenstve, o občanoch oddaných svojej krajine, o matkách a otcov starajúcich sa o svoje rodiny, o odborníkoch a pracovníkoch všetkých druhov a stupňov, ktorí poctivo plnia svoje rôzne poslanie a úlohy. A je dobré, aby sme sa ich naučili čítať, tieto príbehy, napísané na fasádach našich domovov a na cestách našich ulíc, a aby sme ich odovzdávali ďalej, aby nám

pripomínali, že nič trvalé sa nerodí a nerastie bez lásky.

Niekedy sa stáva, že nám veľkosť a veľkoleposť našich projektov môže spôsobiť, že na to zabudneme, oklamať nás, že sami môžeme byť autormi seba samých, svojho bohatstva, blahobytu, šťastia, ale napokon život nás vždy vráti k jednej skutočnosti: bez lásky nie sme ničím.

Viera nás teda v tejto istote ešte viac utvrdzuje a osvecuje, pretože nám hovorí, že koreňom našej schopnosti milovať a byť milovaný je sám Boh, ktorý si nás s otcovským srdcom želal a priviedol k existencii úplne bezodplatne a ktorý nás rovnako bezodplatne vykúpil a oslobodil od hriechu a smrti a to smrťou a zmŕtvychvstaním svojho jediného Syna. V ňom, v Ježišovi, má pôvod a naplnenie všetko, čím sme a čím sa môžeme stať.

V našej láske teda vidíme odraz Božej lásky, ako povedal svätý Ján Pavol II. pri príležitosti svojej návštevy tejto krajiny a dodal dôležitú vetu, že „*preto sa láska vyznačuje hlbokou úctou ku všetkým ľuďom bez ohľadu na ich rasu, vierovyznanie alebo čokoľvek, čím sa od nás líšia*“.

Toto slovo je pre nás dôležité, pretože okrem úžasu, ktorý pociťujeme pred dielami vytvorenými človekom, nám pripomína, že existuje ešte väčší zázrak, ktorý treba prijať s ešte väčším obdivom a úctou: totiž bratia a sestry, ktorých denne stretávame na našej ceste, bez preferencií a bez rozdielov.

Kto je najkrajšou stavbou, najvzácnejším pokladom, najvýhodnejšou investíciou v Božích

očiach? Sme to my všetci: milované deti toho istého Otca, povolané zasa šíriť lásku.

Láska, ktorú nám Boh

prejavuje a ktorú nás vyzýva, aby sme ju praktizovali, je takáto: „*veľkodušne odpovedá na potreby chudobných, vyznačuje sa súcitom s trpiacimi, je pripravená ponúknuť pohostinnosť, je verná v ťažkých časoch, je vždy ochotná odpustiť, dúfať*“, až do tej miery, že „*oplácať rúhanie požehnaním je jadrom evanjelia*“

Môžeme to vidieť na toľkých postavách svätých: mužov a žien, ktorých si Boh milosrdenstva podmanil až do tej miery, že sa stali jeho odrazom, ozvenou, živým obrazom.

Ochrana Presvätej Bohorodičky

(Liturgický kalendár – 1. október)

Medzi Borodičnými sviatkami nášho cirkevného roka si osobitnú pozornosť zaslúži sviatok Pokrov – Ochrana Presvätej Bohorodičky. Kult Božej Matky ako Ochrankyne bol na Rusi a v mnohých slovanských národoch veľmi živý.

Tajomstvo tohto neustáleho, mimoriadne obľúbeného a hlbokého kultu k Božej Matke ako Ochrankyne spočíva pravdepodobne v tom, že tu nejde o pozemskú a ľudskú, ale o nebeskú a mocnú ochranu (príhovor). A takúto záštitu a starostlivosť (ochranu) chce mať každý človek, rodina i národ.

Hlavným podnetom, na základe ktorého došlo k zavedeniu tohto sviatku, bolo videnie sv. Andreja Jurodivého v polovici 10. storočia.

Carihrad, hlavné mesto Byzancie, vtedy obliehali moslimskí arabi. Celé mesto a ľud boli vo veľkej úzkosti. V chráme Presvätej Bohorodičky v Blachernách, kde sa uchovávalo jej rúcho, plášť a pás (podľa tradície v 5. stor. to bolo prinesené z Palestíny; sviatok Uloženia úctyhodného rúcha presv. Vládkyne a Bohorodičky v Blachernách slávime 2. júla), bolo celonočné bdenie. Modliaci sa ľud zaplnil chrám.

Medzi ľuďom sa za ochranu mesta horlivo modlil aj sv. Andrej Jurodivý so

svojím žiakom Epifanom. Liturgické slávenie sa končí, bolo okolo štvrtej hodiny nadránom. Vtom sv. Andrej vidí, ako od cárskych dverí prichádza presvätá Bohorodička oslnená nebeským svetlom a v sprievode sv. Jána Krstiteľa a sv. Jána Bohoslova, a to za spevu veľkého chóru svätých.

Božia Matka podišla k oltáru, kľakla si, dlho sa modlila a pri tom plakala. Potom vstala, sňala z hlavy šatku-závoj-pokrov-omofor (z gréckeho maforion) a široko ju rozprestrela nad prítomným ľuďom v chráme. Videnie zrazu zmizlo. Sv. Andrej a Epifan, ktorí mali toto videnie, pochopili, že Presvätá Bohorodička sa zjavila, aby zachránila mesto. Správa o zjavení sa bleskurýchlo rozšírila po celom meste. Útočníci sa stiahli. Mesto bolo zachránené.

Podľa tejto šatky – pokrovu bol pomenovaný aj názov sviatku. Pokrov-omofor sa stal symbolom ochrany a príhovorom Presvätej Bohorodičky.

Východná cirkev vo svojich bohoslužobných textoch rada zdôrazňuje tri najkrajšie privilégia presv. Bohorodičky: jej božie materstvo, jej ustavičné panenstvo a jej príhovor za nás pred Bohom.

Podľa tradície mal sv. Andrej slovanský pôvod. Zaujímavosťou je, že

sviatok Pokrova sa teší veľkej úcte práve medzi cirkvami slovanských národov, a nie u Grékov. Sviatok bol zavedený v 11. stor. na Rusi. Omofor, „Svätý Pokrov“ Matky Božej bol považovaný za pravú relikviu, ktorá bola privezená do Konštantinopolu z Jeruzalema v čase panovania cisára Leva I. (457-474). Zakrývanie hlavy je symbolom ochrany. Arménsky synaxár ospevuje uloženie tejto relikvie v mariánskom chráme v Blachernach týmito slovami: „*Dal si nám, ó milosrdný Bože, svoju matku za útočisko*“. Akatist zasa oslavuje obraz blachernskej Bohorodičky ako „*ochranný plášť sveta širší ako obloha*“.

Ikonografia sviatku

Existujú tiež opisy spomínanej zázračnej udalosti v chráme. V dobe cisára Leva IV. Múdreho (886-912) sv. Andrej Salos „blázon pre Krista“, spolu so svojim žiakom Epifanom mal videnie, v ktorom Bohorodička prikrýva celý svet „obrovským plášťom širším nad oblaky“. Počnúc od 15. stor. má už sviatok ustálené ikonografické zobrazenie: plášť (pokrov), ktorý drží samotná Bohorodička, alebo anjeli a ktorý je rozprestretý nad kresťanským ľudom.

Ochrana zo strany niekoho mocného je nádejou pre tých, ktorí sa cítia slabí. V evanjeliu sú chudobní v duchu označení za blahoslavených, teda si môžu byť istí Božou starostlivosťou. Človek je Božím obrazom. Hľadá ochranu kvôli svojej úbohosti, no zároveň chce chrániť druhých. Bohorodička, ktorá je celkom osobitným spôsobom chránená vo večnosti, stáva sa tiež ochrankyňou. Modlitba „*Pod tvoju ochranu sa utiekame/Pod tvoju milosť pribíhajem*“ – je jednou z najstarších modlitieb

k Bohorodičke. Je pozoruhodné, že ochranný plášť prechádza do rúk anjelov, aby boli Máriine ruky voľné k modlitbe. V pravom hornom rohu vidíme Krista, ktorý žehná. On, Boh, ktorý sa stal človekom, so žehnajúcim gestom pokračuje

v modlitebnom rytme rúk Milostiplnej. Zjednocujú sa tu do jedného dve rôzne gestá. Práve preto sa byzantskí autori hymnov odvážili obrátiť sa na Bohorodičku so slovami, ktoré by zneli ako rúhanie, ak by boli nasmerované k niekomu inému, ako s Bohu: „*Nemáme inej nádeje, okrem teba*“.

Liturgický program

Liturgický program po 18. nedeli po ZSD

od 23.09. do 29.09. 2024

Pondelok 23.09.	Počatie sv. proroka, predchodcu a krstiteľa Jána	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Jozef, Mária... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Michal, Mária, Michal... 2. † Štefan, Vladislav, Anna, Anna, Juraj
Utorok 24.09.	Sv. prvomučenica a apoštolom rovná Tekla	06:30 sv. lit. (csl.) † Štefan, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef (panychída) 2. † Maroš (panychída)
Streda 25.09.	Prepodobná matka Eufrozína	06:30 sv. lit. (csl.) † Karol 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Ján, Ladislav, Eliáš
Štvrtok 26.09.	Odchod do večnosti sv. apoštola a evanjelistu Jána Teológa	06:30 sv. lit. (csl.) † Slavomír, Mária 18:00 sv. lit. (slov.) † Juraj
Piatok 27.09.	Sv. muč. Kallistrat a spol. zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * Viera 18:00 sv. lit. (slov.) † Pavlína, Jozef, Helena...
Sobota 28.09.	Prepodobný otec a vyznávač Charitón	07:00 sv. lit. (csl.) † Michal 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Juraj, Alžbeta, Ján
Nedeľa 29.09.	19. nedeľa po Päťdesiatnici Prep. otec Kyriak Pustovník hl. 2	07:30 sv. lit. (slov.) * Anna, Jozef 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Jakub, Pavol, Matúš 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Katarína, Eva, Ján

Liturgický program

Liturgický program po 19. nedeli po ZSD

od 30.09. do 06.10. 2024

Pondelok 30.09.	Sv. hieromučeník Gregor, biskup Veľkého Arménska	06:30 sv. lit. (csl.) * Tatiana Anna 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Ladislav
Utorok 01.10.	Presvätá Bohorodička Ochrankyňa odporúčaný sviatok mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) * Peter, Božena, Alex 16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Miroslav, Miloslava...
Streda 02.10.	Sv. muč. Justína	06:30 sv. lit. (csl.) * Helena, Mária, Matej 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária
Štvrtok 03.10.	Sv. hieromučeník Dionýz Areopagita	06:30 sv. lit. (csl.) † František, Helena 18:00 sv. lit. (slov.) * Marián, František s rod.
Piatok 04.10.	Sv. hieromuč. Hierotej, aténsky biskup zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI 18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 05.10.	Sv. muč. Charitína	07:00 sv. lit. (csl.) † z ružencového spoločenstva 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Mikuláš (panychída)
Nedeľa 06.10.	20. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. apoštol Tomáš hl. 3	07:30 sv. lit. (slov.) * Mária, Alžbeta, Marián 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * sr. Simeona 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.)

Svätá prvomučenica a apoštolom rovná Tekla (Synaxár – životopisy svätých)

Jej meno má grécky pôvod a znamená „Božia sláva“. Ako uvádza životopisná legenda, Tekla bola dcérou váženého občana mesta Ikónium v Lykaónii.

Podľa apokryfného spisu Acta Pauli et Theclae bola Tekla žiačkou a spoločníčkou svätého Pavla. Pavol ju svojimi kázňami obrátil na kresťanstvo v jej rodisku, v meste Ikonium, kde sa zdržal dlhšiu dobu. Gregor Nysský spomína, že svätý apoštol spolu s vierou vlieval novoobráteným aj lásku a predsavzatie k panenskému životu. Tekla sa po prijatí viery

začala deliť s chudobnými a zrušila svoje zasnúbenie. Ján Zlatoústý používal príbeh svätej Tekly, keď bohatým svojej doby vyčítal, že nie sú voči chudobným dostatočne štedrí. Ženích vzplanul v hneve a Pavla uväznili. Keď ho Tekla v noci navštívila, odsúdili ju na trest smrti upálením a Pavla hneď vyhnali z mesta. Keď počas popravy búrky a krúpy zabránili upáleniu Tekly,

dievčinu prepustili na slobodu. Na ceste do Dafné stretla Pavla, ktorý ju vzal so sebou do Antiochie. Tam sa do Tekly zaľúbil sýrčan Alexander. Keď ho odmietla, dosiahol, že Teklu odsúdili na boj v aréne so zvieratami. Keď Tekla skočila do jamy s vodou, aby prijala krst, zvieratá ju nechali na pokoji. Po prepustení sa o ňu starala Tryphaina, ktorú neskôr nazývajú aj kráľovná. Tekla následne sprevádzala Pavla do Myry a potom sa vrátila do Ikónia, kde sa pokúsila obrátiť svoju matku. Nakoniec jej cesta viedla do Seleúcie, kde zomrela pokojnou smrťou.

Najstarší záznam o úcte k svätej Tekle pochádza z polovice 4. storočia z okolia Seleúcie, hlavného pútnického miesta k nej, kde sa nachádzal jej hrob. Cisári Zeno a Justinián vystavali na počesť svätej Tekly v Seleúcii veľkolepý chrám. Na východe si svätú Teklu ctia ako prvú ženskú mučenicu. Ďalšie miesta úcty sa nachádzajú ako na východe, tak aj na západe.

Pole (príbehy pre potešenie duše)

Jeden otec zanechal svojim dvom synom ako dedičstvo pšeničné pole. Bratia sa bratsky rozdelili. Jeden, bohatý, žil sám a druhý, chudobný, mal hľbu deti.

Raz, bolo to počas žatvy, sa bohatý brat v noci prehadzoval v posteli a povedal si: „*Som bohatý, ale na čo sú mi všetky tie snopy? Brat je chudobný a pre svoju rodinu potrebuje veľa obilia.*“

Vstal, zašiel na svoj podiel a preniesol veľkú kopy snopov na podiel svojho brata. V tú istú noc jeho brat rozmýšľal takto: „*Môj brat nemá ženu ani deti. Jedinú radosť mu robí jeho bohatstvo. Tak mu ho rozmnožím.*“

Vstal, zašiel na svoj podiel a preniesol veľkú kopy snopov na podiel svojho brata. Keď obidvaja prišli ráno na svoje pole, čudovali sa, že im snopov nebudlo. Nasledujúce noci robili to isté. Každý prenášal svoje snopy na pole toho druhého. A každé ráno sa presviedčali, že im obilia neubúda.

Až raz v noci sa bratia s plným náručím snopov stretli na medzi, ktorá oddeľovala ich polia. Keď si uvedomili, čo sa stalo, rozosmiali sa a objali sa. A v tom bolo počuť z neba hlas: „*Toto je miesto, kde sa prejavila taká bratská láska, že si zaslúži, aby sa na ňom postavil môj chrám: chrám bratskej lásky.*“

Sochár

V jednom ďalekom kraji žil raz kráľ, ktorý rád vystavoval na obdiv svoje rozprávkové bohatstvo. Každý deň sa obliekal do rúcha vyšívaného zlatom a posiateho drahokamami.

Zo svojho kráľovského paláca vychádzal ráno, keď mu slnko žiarilo do tváre a odrážalo sa v dúhovom trblietaní jeho rúcha, aby ho poddaní mohli obdivovať. Spôsovalo mu to veľkú

radosť. Raz si však vyšiel na koni popoludní. Slnko mu svietilo do chrbta, a tak mladý kráľ videl prvýkrát svoj tieň. Bol ako čierne mračno, ktoré ho ani chvíľu neopúšťalo. Vybuchol hnevom a popchol svojho koňa. Nemohol vládnuť v krajine tieňov a vybral sa hľadať kraj, kde niet nijakých tieňov. Preto odcválal. A cvála dodnes. Musíme sa naučiť žiť s tieňom smrti.